

VYHODNOTENIE

II. kategória:

Porota:

Mgr. Eliška Sadíleková – lektorka um. prednesu, členka ústredného por. zboru pre um. prednes, porotkyňa celoslov. Hv. Kubína

Mgr. Petra Fridrichová, PhD. - lektorka um. prednesu, členka ústredného por. zboru pre um. prednes, porotkyňa celoslov. Hv. Kubína

Mgr.art. Matej Struhár – herec, recitátor a ústredný metodik pre um. prednes Národného osvetového centra v Bratislave.

Adela Javorčíková

S.Michalkov: O citlivke

E.S.: Recitátorka si vybrala skvelú báseň, vynikajúco napísanú, je v nej tajomstvo, postupné odkrývanie deja, aj jasne vyslovený názor na deti, ktoré vyrastajú pod prílišnou ochranou rodičov. Dobrý text Adela využila, postupne budovala napätie a viedla prednes k rozuzleniu. Je to samozrejme vďaka tomu, že pracuje s predstavou a využíva výrazové prostriedky – intenzitu hlasu, tempo, pauzu.

Výraznejšiu pauzu mohla urobiť pred záverečnou pointou, dosiahla by silnejší účinok. Pozor na artikuláciu.

P.F.: Zaujímavý výber textu. Vidieť, že recitátorku text baví, sú náznaky zaujatia a aj názoru na postavu z „príbehu“. Veľmi dobré momenty, kedy je zjavný postoj Adely (napr. Ráno sladko malý spí, ani vkročiť do izby). Ku skvalitneniu je potrebné popracovať na tempe a na práci s pauzou (občas úplne zanikla pointa veršov). Tiež je potrebné pracovať na melódii opytovacích viet.

M.S.: Veľmi vyspelo pôsobiaca interpretka, s krásnym hlasom, prejavom a doposiaľ najprecíznejšou artikuláciou. Technicky aj intonačne správna, dôrazy logické. Otázkou však ostáva či je v tomto prípade dobre vybraný text. Odhliadnuc od tohto faktu, je to kus dobre odvedenej práce, spojenej s obrovským talentom, ktorý však ešte treba cibriť.

Klára Dovalová

W.Szyborska: Môže byť bez názvu

E.S.: Klára si vybrala náročnú báseň, pozorovanie sveta a úvahy na tému bytia z pera zrelej ženy. Mohlo by sa zdať, že životnú skúsenosť a analytický nadhľad, ktorý cítime v autorkiných veršoch, nemôže dievča v jej veku naplno pretlmočiť. Recitátorka však dokázala z básne vybrať pre seba momenty, ktoré sú jej blízke, ktorým dokáže porozumieť, resp. si ich predstaviť a uveriteľne ich pretlmočiť. Navyše vsadila na pokojný výklad a úvahu, netvárila sa, že všetkému rozumie. V tomto bode sa myslím, stretla s autorkou. Zvolila výrazové prostriedky, ktoré jej interpretáciu podporili - presnú prácu s dôrazom a pauzy, vďaka čomu sa v náročnom texte dokáže orientovať aj poslucháč.

P.F.: V pravom rade je potrebné povedať, že Klára sa musela vysporiadať s veľmi náročným textom, ktorý pracuje s množstvom obrazov, symbolmi. Čo si odniesla z tohto textu Klára? V podstate pracuje cielene s opismi, teda je zrejme práca s výrazom. Ide o zaujímavú recitátorku, s výborným hlasovým fondom a podnetným výrazom. Na prejavenie potenciálu je však potrebný vhodnejší text, ktorý bude schopná uchopiť a aj na kognitívnej úrovni spracovať. K zlepšeniu zrozumiteľnosti a výrazu pomôže aj práca s artikuláciou a zlepšenie výslovnosti sykviek.

M.S.: Veľmi vysoko nastavená latka vo výbere textu, ktorý je viac filozofický, než abstraktný. Klára zvláda boj s textom na výbornú, ak aj nerozumie všetkému, vie si to interpretovať cez svoju skúsenosť. S čím však boj nemá vyhratý, je výslovnosť. Predispozícia na tzv. sikavky, roztržitý postoj a neustále pohľady sem a tam nepomáhajú celkovému dojmu. Avšak nepripisujem jej to za vinu. Je to údel robenia záznamu. Viem si Kláru predstaviť na javisku pred obecenstvom ako podáva slušný, sústredený výkon intenzívnejším hlasom – vďaka tomu možno zrozumiteľnejší.

Simona Kubíková

M. Rúfus: Kytička jahôd

E.S.: Téma rozprávky o dvanástich mesiačikoch je recitátorky blízka, z jej prejavu cítiť náklonnosť k Maruške, aj presvedčenie, že dobro zvíťazí a zlo bude potrestané. K Rúfusovej filozofii zvolila primeraný výraz – pokojnú úvahu, postupné vrstvenie veršov. Tento prístup však skrýva úskalie, ktorému podľahla. Pomalé priradovanie veršov vytvorilo po čase stereotypný rytmus a naša pozornosť začala klesať. Navyše sa tým strácal veršový presah a v niektorých pasážach nám unikala dejová aj myšlienková súvislosť.

P.F.: Recitátorky sa podarilo zaujať hneď na úvod. Mala veľmi dobrý začiatok prednesu a koncentráciu, nastúpený trend udržala do konca. Boli veľmi pekne vykreslené rôzne emócie (smútok pri rozprávaní Marienky, hnev u mesiačikov – bez toho, aby kričala). Prednes vo mne zanechal veľmi príjemný dojem. Na videu som mala pocit, že ešte je potrebné zapracovať na intenzite hlasu (neviem posúdiť, ako by sa jej darilo vo väčšom priestore), čiže tu vidím potenciál rozvoja (práca s dychom, cielený rozvoj hlasového fondu.)

M.S.: Často frekventovaný text, ktorý interpretka zvláda na výbornú, avšak neprináša nič nové, iné, zaujímavé. Technicky veľmi zdatná, reč, výslovnosť všetky predpoklady má. Možno treba do budúcnosti zvážiť iný text. S iným textom možno prebúra stereotyp do ktorého ju „Kytička jahôd“ tlačí.

Vanesa Pompurová

M. Kováč: Pravdaže srdcom

E.S.: Ďalšia recitátorka, ktorá uvažuje spolu s básnikom o otázkach spojených s ľudským bytím, o význame vecí a dejov v našom živote, o objavovaní a skúmaní sveta. Logicky v jej interpretácii zazneli vierohodnejšie pasáže, v ktorých autor vychádza z detského videnia sveta, pretože tu sa mala o čo oprieť. Tie zložitejšie obrazy – ako napr. „mladý muž, ktorý prenáša svoju lásku na druhý breh“ sú pred ňou ešte skryté, ale jej prístup dáva tušiť, že v budúcnosti k ich dešifrovaniu dospeje.

Vanesa má krásne sfarbený hlas, ktorý dokáže v prednese využiť, spolu s prácou s tempom a pauzou. Rezervu vidím v práci s dôrazom a melódiou.

P.F.: Vanesa je recitátorka s obrovským spektrom výrazových prostriedkov, ktoré dokáže posúvať smerom k poslucháčovi. Úvod je OK – vymenovanie predmetov, ale už samotná otázka: „čo všetko deti nenosia...“ už bola z môjho pohľadu interpretačne posunutá kvôli nepochopeniu (?). Je síce výraznou recitátorkou so zaujímavým hlasom, ale z celej interpretácie mám obavy, či skutočne pochopila pointu textu, ktorý je predovšetkým určený dospelému čitateľovi. Recitátorka potom len povrchno, podľa sémantického významu slov, používa rôzne výrazové prostriedky. To, čo oceňujem je spektrum výrazov, ktoré dokáže vytvoriť rôznymi výrazovými prostriedkami (najmä mimika je silná stránka). Na tomto je vhodné stavať jej prednes a určite hľadať texty, ktoré má šancu, z hľadiska veku spracovať a interpretovať.

M.S.: Opäť interpretka nastolila hĺbavé, filozofické témy s ktorými sa naoko popasovala výborne. Na strane druhej často niektoré fragmenty spadali do zbytočného pátosu, a kývanie sa zo strany na stranu tiež celkovému dojmu nepridalo. Samozrejme nepochybujem o tom, že Vanesa má na skvelé interpretácie, avšak na konkrétnejšie témy, s ktorými sa možno viac stotožníť?

Branislav Barina

F. Simon: Útek Grázlika Gaba z domu

E.S.: Grázlik Gabo je mimoriadne obľúbené čítanie detí tohto veku z pochopiteľných dôvodov – autenticky vyjadruje ich zážitky aj pocity. Konflikty v škole aj doma, poznámky od učiteľky, rivalita súrodencov, to všetko vychádza zo snahy detí nájsť seba a svoje miesto vo svete. Autorka si to uvedomuje a vytvára príbehy s pochopením pre detské videnie a prežívanie reality. Braňo s veľkou chuťou prerozprával jednu takúto epizódu, oprel sa o jasnú predstavu situácie, farbisto vykreslil v dialógoch členov rodiny, vyjadril Gabove pocity hnevu a bezmocnosti. Pritom zbytočne neprehrával a nedramatizoval. Pekne prepájal líniu rozprávača s priamou rečou postáv. Pozor si treba dať na zreteľnejšiu artikuláciu, najmä v rýchlych pasážach prednesu.

P.F.: Branko sa v prednese úplne vžil do textu (alebo postavy?). Mám pocit, že sa dokázal úplne stotožniť s hlavnou postavou príbehu. Vidím, že ide o dobrého zabávača, avšak v jeho rozprávaní bolo niekoľko

zásadných chýb a nedostatkov. V prvom rade vysoké tempo reči (s tendenciou ku koncu príbehu zrýchľovať), malo za následok zhoršenie artikulácie. Často namiesto vykreslenia postáv, hrá až prehráva jednotlivé postavy (napodobňuje otca, mamu). Je potrebné dávať si pozor na gestikuláciu – často duplikuje to, čo hovorí. Pozitívnom však určite je jeho zaniechanie a ak vylepší najmä artikuláciu a prácu s pauzou, mohol by byť nádejným stand-up komikom.

M.S.: Zaujímavý zjav plný energie, popisných gest, a dôrazov na každé slovo. Téma Branislavovi sedí na výbornú, avšak umelecký prednes nie sú to preteky. Treba sa skúsiť pohrať s pauzou, napätím a aj viacerými emóciami – totiž inú emóciu cíti keď na brata žiarli, ako keď sa hnevá na rodičov alebo keď sníva o úniku z domu. Teším sa na ďalšie prednesy od tohto mladého muža.

Gabriel Vagaday

David Solomons: Môj brat je superhrdina

E.S.: Recitátor veľmi autenticky vykresľuje príhody Luka, jeho rivalitu so starším bratom. Rozprávanie je napísané v prvej osobe, čo mu dáva priestor, aby vyjadril svoj názor na jednotlivé postavy a ich vzťahy. Gabriel má schopnosť pútavo prerozprávať príbeh, budovať očakávanie, napätie, viditeľne si prednes užíva, aj cez kameru komunikuje s divákom. Rozprávanie prirodzene prepája s priamou rečou postáv. Text znesie aj jemnú paródiu, ktorú cítiť napríklad v dialógu otca s Lukom o Zekovej puberte. Odporúčala by som do budúcnosti siahnuť po umelecky náročnejšej literatúre, ktorá by tak vyspelému recitátorovi ako je Gabriel, poskytla priestor na hlbšiu výpoveď.

P.F.: Gabriel vyzerá ako nádejný herec. Má zaujímavý prejav, nesporne je badateľný talent, avšak vo viacerých momentoch skôr hrá postavy (napodobňuje otca, brata a pod.), často používa nevhodne gestikuláciu. (Ne)kvalitu textu podčiarkuje aj to, že recitátor pravdepodobne text čítal, minimálne jeho prejav vykazoval znaky čítania. V budúcnosti odporúčam, aby si Gabriel text dobre osvojil, pri prednese sa postavil a pokúsil sa namiesto hrania interpretovať text, pracovať s postavami, hľadať príčiny ich konania. Potenciál na to určite má.

M.S.: Super energický mladík, ktorý uveriteľne prerozpráva príbeh o svojom bratovi, ktorého považuje za superhrdinu. Ten prechádza zmenou, ako každý mladý muž. Gabriel sa s textom natoľko stotožnil, že miestami môžeme nadobudnúť pocit, že to skutočne zažil. Pôsobí ako youtuber s vlastným vlogom, čo je v súčasnosti veľmi moderný trend, avšak v tomto prípade povýšený o vhodný výber diela. Gabriel má kostým – tričko z nápisom super a šiltovku moon - ako správny fanúšik „marveloviek“ a hlavne svojho brata. Výborná práca s textom, pauzami, priamou rečou – jej interpretáciou. Tiež je čo vyčítať ale sú to len drobnosti. Oplýva darom, o ktorý sa treba starať a pracovať na sebe ďalej. Teším sa na stretnutia s týmto mladým superhrdinom. Dozmutovania.

Jakub Hudec

Amos Oz: Panter v podzemí

E.S.: Oceňujem náročnú dramaturgiu, úryvok z knihy síce nemôže vystihnúť celý príbeh, ale niečo z nej naznačí. Jakub si vybral pasáž, v ktorej opisuje rodinnú večeru, pri ktorej sa odohráva rozhovor medzi dvanásťročným chlapcom a rodičmi. Jakub presvedčivo vykresľuje situáciu, ako sa chlapec snaží zaujať otca, presadiť svoj názor, protirečí mu. Otec je rozčarovaný zo svojho syna a z mladej generácie vôbec, mama sa snaží syna počúvať a zistiť, čo sa skrýva za jeho slovami. Z chlapca cítiť sklamanie z toho, že mu otec nerozumie.

Jakub je veľmi sugestívny rozprávač, zrejme dokáže pretlmočiť hlbšie, filozofické texty, je však nevyhnutné venovať sa artikulácii a práci s dychovou oporou. Usudzujem tak z toho, že mu nerozumieť posledné slová vo vete, čo naznačuje, že nevystačí s dychom. Pri tak talentovanom rozprávačovi by bola škoda, keby doplatil na techniku.

P.F.: Text začína veľmi dobre. Jakub veľmi pokojne rozpráva príbeh. V porovnaní s inými recitátormi, veľmi pekne vykresľuje postavy (bez toho, aby ich prehrával). Veľmi dobré rozprávanie príbehu podčiarkuje jednak práca s pauzou, melódiou, ale aj mimikou. V budúcnosti je ešte potrebné pracovať na tempe reči. Celkovo však prednes zanechal veľmi dobrý dojem, bol primerane dlhý a mal zaujímavú myšlienku, ktorú Jakub dokázal posunúť smerom k poslucháčovi.

M.S.: Jakub interpretačne veľmi vhodne spracoval text Izraelského spisovateľa. Zrejmy konflikt dospievajúceho chlapca a otca divák mohol prečítať. Myslím, že text ponúkal viac záhad ako nám Jakub naznačil. Posolstvo niesol obstojne. Verím, že o rok sa stretne na súťaži.

Jasmine Ridene

G.Futová: Trapoška

E.S.: Vybrala si medzi recitátormi obľúbený text, zrejme kvôli posolstvu, ktorý nesie – nemôžeme posudzovať ľudí podľa povolania alebo výzoru. Ale uvedomíme si to často až potom, keď sa nás to bytostne dotkne - ako dievčiny v príbehu. Jasmine túto myšlienku pretlmočila, pekne vystavala svoj prednes, citlivo budovala napätie v rozprávaní. Miestami, najmä v úvode prednesu, rozbíja myšlienky a plynulosť rozprávania tým, že dodržiava všetky interpunkčné znamienka.

P.F.: Jasmine vyzerá ako osobnostne vyspelá mladá osôbka. Vybrala si text, ktorý síce otvára dve ťažké témy, avšak kvalitou nie je vhodný na umelecký prednes. Je však vidieť, že Jasmine o texte premýšľala, pracuje cielene s pauzou, tempom, dynamikou. Kvalitnejší text by jej pomohol lepšie preukázať interpretačné kvality.

M.S.: Jasmine nám prerozprávala text Gabriely Futovej ako hororovú scénu opovrhujúceho správania sa mladých dievčat voči upratovačke, pričom sama matka jedného z dievčat upratovačkou je. Takto v jednej vete sa to dá povedať. Možno treba do budúcnosti zvoliť iný text, kde nie je všetko čitateľné na prvé prečítanie, ale aj medzi riadkami môžeme hľadať. Inak je Jasmine veľmi schopná interpretka.

Liliana Tkáčiková

D.Pokorná: Slniečnicová mama

E.S.: Opäť často recitovaný text, ktorý dáva recitátorom možnosť predstaviť si dobre známe situácie zo školského prostredia, takže sa deti majú o čo oprieť. Cítiť to aj z Lilianinho prednesu. Zrozumiteľne prerozpráva text, vykreslí dialógy medzi deťmi, dohadovanie, škriepky,... Pozor treba dať na prácu s melódiou, pri priamej reči totiž recitátorka tlačí hlas zakaždým do výšky a po čase sa z toho stane stereotyp. Pomôže jej, keď si ujasní charaktery postáv a to, s akou emóciou hovoria svoje repliky.

P.F.: Recitátorka predniesla zaujímavý, avšak z hľadiska jej myšlienky a stereotypného zobrazovania postáv aj pomerne kontroverzný príbeh. V prvom rade stereotypne zobrazuje rómske dievča ako dieťa z detského domova (naviac, používa označenie cigánka), potom je to správanie sa detí – rozmazaný jedináčik, drzý chlapec a pod. Text je pomerne prvoplánový a neumožňuje recitátorku naplno sa prejavíť. Je však u nej zjavný potenciál, čo dokazuje tým, ako sa jej podarilo na malom priestore vystavať pointu, dramatizovať, striedať rôzne emócie. Jej výrazný prejav by však potreboval dynamickejší text. Určite neodporúčam už nikdy pracovať s týmto textom, najmä pre jeho politickú nekorektnosť a prenášanie predsudkov a stereotypov.

M.S.: Veľmi náučný text, o tolerancii a súčasnej nepriaznivej dobe, s presahom a poukázaním na nedostatky neúplnej rodiny. Sociálna sonda do školskej triedy, ktorá je odrazom spoločnosti a radikálnych názorov spojených s odsudzovaním jednotlivca, ktorý za to nemôže. Liliana sa s textom popasovala výborne. Určite by som ju rád videl aj pred publikom.

Matej Čuma

K.Švecová: Emilov šťastný deň

E.S.: Matej si vybral text o tom, ako sa niekedy túžby detí líšia od predstáv a túžob ich rodičov. Presvedčivo vykresľuje nechuť hlavného hrdinu k dramatickému krúžku a baletu, jeho vášeň pre futbal a v kontraste s tým predstavuje druhého chlapca, z ktorého chce mať otec futbalistu, ale jeho láka balet. Matej vie vystihnúť charaktery postáv, pekne budoval napätie v rozprávaní. Rozprávanie v prvej osobe mu dáva priestor, aby jasne formuloval svoj názor na jednotlivé postavy.

P.F.: Matej dokonale znázorňuje unudeného Filipa z textu. Bohužiaľ, ani v tomto prípade nemôžeme hovoriť o texte vhodnom na umelecký prednes. Je vidieť, že Matej veľmi cielene pracuje s výrazovými prostriedkami, avšak je potrebné ustriechnuť gestikuláciu. Bohužiaľ, prednes bol poznačený zabudnutým textom. Určite je vidieť možnosti zlepšovania v interpretácii, keďže recitátor má veľmi dobrú schopnosť zaujímavovo rozprávať príbeh.

M.S.: Matej ležérnym spôsobom interpretuje text o túžbach dvoch mladých chlapcov, ktorý si dohodnú obchod. Text často recitovaný, avšak Matej neponúkol nový spôsob interpretácie ani vnútorné nasadenie a tým pádom jeho vystúpenie nebolo natoľko strhujúce, aby sa umiestnil na pomyselnom stupni víťazov. Aj napriek tomu, že je veľmi dobre disponovaný aby bol výborným recitátorom.